

# Eksterlaan geeft weer schat prijs



© Foto Bureau Archeologie Haarlem

Vermoedelijk prehistorische put gemaakt met een holle boomstam.

Richard Stekelenburg Haarlems Dagblad 11 augustus 2017

De Eksterlaan in Noord heeft opnieuw een bijzondere bodemschat prijsgegeven. Nadat er eerder dit jaar al botten van een rund van vóór onze jaartelling en een duizenden jaren oude aardewerken pot werden gevonden, zijn deze week bij de rioleringswerkzaamheden andermaal sporen aangetroffen die duiden op prehistorische bewoning.

Het gaat dit keer om een zogeheten boomstamput: een uitgeholde boomstam ter versteviging van een door mensen gegraven waterput.

Voor Haarlemse begrippen is die vondst tamelijk uniek. Eén keer eerder werden er twee dicht bij elkaar gesitueerde putten uit de ijzertijd (800 tot 15 voor Christus) in dit gebied gevonden. Dat was was bij de werkzaamheden bij het provinciehuis aan de Dreef in 2012. Het ging destijds om sporen van een met pluggen verstevigde put. Nu dus om een uitgeholde boomstam.

## Bewoning

Dat er ruim voor de jaartelling agrarische activiteiten waren rondom het huidige Haarlem, daarvan zijn in de loop der jaren diverse bewijzen gevonden. Meestal gaat het dan om gevonden ploegsporen, hoefafdrukken van vee en om gegraven greppels. Nog begin dit jaar werden er zulke sporen gevonden bij werkzaamheden aan het Delftplein.

Overblijfselen van de daadwerkelijke bewoning zijn echter nog niet boven gekomen. „Met een put als deze komen we héél dichtbij”, vertelt stadsarcheologe Anja van Zalinge. „Die stond immers niet midden op het land, maar vlak bij de boerderij. De vraag is of we ooit de resten van zo’n boerderij zullen vinden. Zitten ze verstopt onder de huidige bebouwingen? Of zijn ze met die bebouwing volledig verdwenen?”

Veel van wat was, is weg - dat mag duidelijk zijn. Ook de nu gevonden put was allesbehalve compleet. Van Zalinge: „Hij moet hoger zijn geweest, maar het bovenste deel is verdwenen. Hoe hoog? Dat durf ik niet te zeggen. Je ziet aan de dingen die we hier vinden dat we steeds aan de onderkant van sporen zitten. De oorspronkelijke bovenste laag van de grond hier is - door egalisatie en werkzaamheden en dergelijke - allang verdwenen. In de huidige bovenste laag vind je dus niets meer.”

Wat er van de houten put over was, bleek al snel te broos om te kunnen veilig stellen. De grond bestaat hier uit het zand van de oude strandwal. Zandgrond is vanwege zijn open structuur niet de beste plek om te conserveren. De holle boomstam is inmiddels afgevoerd.

## Datering

Heel even bestond het vermoeden dat de put van aanzienlijk jongere datum was: uit 9e of 10e eeuw. Dat zou de vondst nog een stukje unieker hebben gemaakt. Los van een paar aardewerken scherven heeft Haarlem namelijk geen tastbaar bewijs van bewoning in die zogenoemde Karolingische tijd. En van die scherven is zelfs onduidelijk of ze origineel van hier zijn of pas later hier terecht zijn gekomen.



Van Zalinge: „We weten van bewoning in de ijzertijd. In de periode daarna wordt het gebied hier al gauw te nat om er permanent te verblijven en trekken mensen weg. Het is vervolgens onduidelijk wanneer er precies weer bewoning is gekomen. Pas in de tiende eeuw komen we Haarlem tegen in geschreven bronnen, verder is er weinig duidelijk.”

Twee scherven die in de houten put werden gevonden maken - voor zover nu is te zeggen - aannemelijk dat de put vele honderden jaren ouder moet zijn: uit de ijzertijd. Van Zalinge:

„Dat is voor zover we het nu ter plaatse kunnen beoordelen. We gaan dit uiteraard nog verder onderzoeken.”



Ploegsporen uit de ijzertijd.  
FOTO BUREAU ARCHEOLOGIE HAARLEM

## Nog meer prehistorie onder Eksterlaan

**Richard Stekelenburg**

**Haarlem \*** Ook onder het laatste stukje opengelegde Eksterlaan zijn sporen uit de ijzertijd tevoorschijn gekomen. Het gaat dit keer om zogeheten eergetouwkrassen: ploegsporen van een eergetouw, een prehistorische houten ploeg. Vorige week werden bij de werkzaamheden aan het riool onder de Eksterlaan al een zogenoemde

boomstampot en twee aardewerken scherven uit dezelfde periode gevonden. Eerder dit jaar kwamen er bij dezelfde werkzaamheden een runderbot en een aardewerken pot van voor onze jaartelling tevoorschijn.

„Het is bijzonder dat we op een relatief smal tracé als dit toch zo veel hebben gevonden”, zegt stadsarcheologe Anja van Zalinge.

Naast ploegsporen kwamen bij de

laatste opgraving ook sporen van oude greppels tevoorschijn, evenals een aantal paalgaten. Die gaten zijn vermoedelijk afkomstig van een hekwerk, zo is de eerste inschatting.

Dat er tussen 800 voor Christus en het begin van onze jaartelling agrariërs hebben gewoond op de oude strandwal waar later Haarlem ontstond, was al van diverse eerdere vondsten bekend.